ALEGERILE LOCALE GENERALE 2023 ȘI ROLUL PRESEI LOCALE ÎN PERIOADA ALEGERILOR

LOCAL ELECTIONS 2023 AND THE ROLE OF THE LOCAL PRESS IN THE ELECTORAL PERIOD

Mariana TOACĂ, ORCID: 0000-0001-9925-2774
Universitatea de Stat din Moldova,
Chișinău, Republica Moldova

CZU: 070:324(478)”2023”
e-mail: mariana.toaca@usm.md

The local press is the press segment worth exploiting. The geographical proximity of the event that takes place, but also the location of the local media to the reader, only brings benefits to the people. On November 5, 2023, general local elections will be held in all districts in the Republic of Moldova. Although in recent decades, with the development of new technologies, the printed press in the Republic of Moldova is in decline, it operates in digital format. currently our country is organized in administrative-territorial units, they are: districts, cities, villages. According to the same website, the Republic of Moldova is divided into 32 districts, 5 municipalities and 2 regions with special status. The quantitative and qualitative analysis of the materials produced by local publications highlight the following aspects: more informative genres, news, which address the topic of local elections, very few analytical genres. some local publications have a section predestined for the elections, other publications address the given topic within the existing sections: political, social.

Cuvinte-cheie: *alegeri locale, interviuri, presă locală, relatări, reportaje, știri, ziare, locale.*

INTRODUCERE

Potrivit datelor de ultimă oră accesate de pe pagina oficială a Republicii Moldova [1], țara noastră este organizată în unități administrative-teritoriale, ele fiind: raioane, orașe, sate. Potrivit aceluiași site, Republica Moldova este împărțită în 32 de raioane, 5 municipii (Chișinău, Bălți, Tighina, Tiraspol, Comrat) și 2 regiuni (Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia, Unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, cunoscute mai generic ca Transnistria) cu statut special.

La data de 5 noiembrie 2023 în Republica Moldova vor avea loc alegeri locale generale în toate unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I – municipii, orașe, sate (comune), și de nivelul II – raioane, municipiile Chișinău și Bălți, cu excepția localităților din stânga Nistrului și a municipiului Bender [2]. Reieșind din același raționament, în unitățile administrativ-teritoriale din Republica Moldova trebuie să existe instituții media de comunicare care ar sistematiza fluxul de informație pentru al transmite locuitorilor din regiune. Aceste instituții media sunt necesare individului pentru a afla despre evenimentele care se petrec în proximitatea geografică a oamenilor datorită distribuției rapide în raport cu zonele de vânzare. Presa locale reprezintă un compartiment aparte

în sistemul mediatic autohton, reieşind din specificul de difuzare restrânsă şi reflectarea realităţii preponderent locale. Obiectivul general al presei locale este asigurarea unui circuit informațional de nivel local, în concordanță cu circuitul informațional național sau chiar internațional. Întru realizarea acestui deziderat, publicațiile periodice locale prestează un anumit gen de servicii mediatice și realizează anumite activități mediatice care le deosebește radical de presa națională. Printre obiectivele care conturează sfera de competenţe generale care îi revin presei locale se numără:

– promovarea informaţiei relevante pentru clarificarea valorilor comunitare;
– mediatizarea factorilor şi a priorităţilor care însoţesc orice problemă publică;
– asigurarea unui grad înalt de participare socială a cetăţenilor;
– mobilizarea maselor și orientarea acțiunilor comunitare;
– crearea unui public imaginar cu aceleaşi valori şi viziuni comunitare;
– promovarea practicilor comunitare pozitive;
– monitorizarea acțiunilor puterii publice locale etc.

Doar fiind atinse aceste obiective de către publicațiile locale cetățenii din mediul rural și urban pot să înțeleagă în esență acțiunile care se desfășoară la nivel regional/raional. Funcțiile comunicaționale ale instituțiilor mediatice raionale derivă, pe de o parte, din specificitatea presei locale în contextul mediatic contemporan, iar, pe de altă parte, din funcțiile generale ale mass-mediei. Luând în calcul că jurnalismul local se axează, prioritar, pe realitatea socială.

Printre punctele forte ale ziarului local identificăm funcția de organizare a maselor care poate fi considerată extrem de necesară pentru asigurarea unui grad înalt de participare a cetățenilor la viața publică. Pentru a-și păstra această funcție, ziarele locale își diversifică formele de lucru cu publicul prin extinderea activităților organizatorice de parteneriat în diverse acțiuni publice, gen: campanii sociale, expoziții, festivaluri, concursuri etc. Funcția de organizare a maselor presupune organizarea socială a acțiunilor umane în raport cu problemele existente la nivel comunitar și armonizarea relațiilor între simplii cetățeni și factorii de decizie de nivel local.

Asigurarea coeziunii sociale reiese din funcția organizatorică în domeniul activităților de presă și ia în considerare rolul publicațiilor periodice raionale. Coeziunea socială este unul dintre principalele obiective ale oricărei societăți democratice. Așa cum este definită de articolul 158 al *Tratatului Comunităţilor Europene*, coeziunea este necesară pentru promovarea „dezvoltării armonioase generale" a comunităţii şi cere o reducere a „disparităţilor între nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni şi a lipsei de progres în regiunile defavorizate", inclusiv pentru zonele rurale [3, p. 34].

Totodată, această funcție se datorează faptului că, în lipsa unor surse de alternativă, instituțiile de presă raionale sunt unicele platforme de diseminare a informației publice și de interes public, de dezbatere a problemelor sociale și de mobilizare a comunităților.

În pofida faptului că presa în general și presa locală în special a avut și are un parcurs dificil în Republica Moldova, practica din Occident ne demonstrează că cititorul acestui segment de presă este mereu în așteptare, apreciind informația primită prin intermediul presei

locale/ regionale. În perioada alegerilor, îndeosebi a alegerilor locale, oamenii au nevoie de informație veridică, echidistantă, imparțială, nu de pe rețele sociale, ci de la instituții media serioase, care respectă etica profesională și cunosc oamenii, despre care scriu materiale jurnalistice nu din auzite. La moment, în Republica Moldova, potrivit unor calcule estimative, activează 56 de ziare locale; unele apar în varianta tipăritpă și în varianta digitală, cele mai multe apar doar în varianta digitală. Aceste ziare sunt într-o continuă luptă pentru a rezista, tocmai din acest motiv unele redacții nu au „îndrăznit” să respecte legea deetatizării, de frică că nu vor rezista fără susținerea consiliilor raionale. Cât de corecte, din punct de vedere etic, sunt aceste ziare, față de „consumatorul” de știri și cât de independente de partidele care sunt la conducere în cadrul consiliilor raionale, este greu de apreciat. Funcția de agitație și de propagandă continuă să se manifeste constant în ziarele care stau pe lângă consiliile raionale ce se subordonează structurilor puterii, își elaborează politicile editoriale în funcție de interesele acestora și se manifestă ca mesageri ai puterii, relația dintre puterea locală și instituțiile finanțate de aceasta bazându-se pe presiuni economice și șantaj. De menționat că nu doar instituțiile finanțate de consiliile raionale adoptă o atare linie comportamentală, ci și unele instituții private care acceptă benevol protecția consiliilor raionale, mediatizând realitatea socială de pe pozițiile și din perspectiva acestora.

O parte din ziarele locale din Republica Moldova sunt membre ale Asociației Presei Independente. Printre ele se numără: *SP* din mun. Bălți, *Unghiul, Expresul* (Ungheni), *Ecoul Nostru* (raionul Sângerei), *Glia Drochiană* (raionul Drochia), *Observatorul de Nord* (fostul județ este Soroca), *Gazeta De Sud* (raionul Cimișlia), *Est Curier* (raionul Criuleni). Toate publicațiile enumerate mai sus au pagină și în varianta digitală, unele au renunțat la varianta tipărită din cauza veniturilor modeste pe care le înregistrau în urma publicării ziarelor.

Publicaţiile locale sau regionale se grupează pe categorii, în funcţie de: *periodicitate* (zilnice, săptămânale, lunare, trimestriale, semestriale, anuale, bienale sau cu apariţie neregulată), *tematică* (de informare generală sau de specialitate), după *specificul editorului* (societăţi independente de presă, companii private, instituţii ale administraţiei locale, formaţiuni politice, sindicate etc.) şi *arie de acoperire zonală* (regională, municipală, raională sau chiar la nivel de instituţii, pentru buletine specializate).

Analizând cantitativ și calitativ publicațiile locale existente azi pe piața media din Republica Moldova, am găsit în paginile lor rubrici dedicate alegerilor locale care vor avea loc în luna noiembrie a acestui an, exemplu fiind publicația *Expresul* cu rubrica „Alegerile locale -2023”, *Ecoul Nostru* care au plasat pe prima pagină inscripția „5 noiembrie 2023 Alegeri Locale Generale”, *Est Curier* cu rubrica „Cu ochii pe autorități”, *SP* din mun. Bălți cu rubrica „Alegerile locale – 2023” ș.a, dar și ziare care abordează alegerile locale ocazional, la rubrica Politic. O altă analiză a materialelor publicate în mass-media locală scoate în prim-plan genurile jurnalistice care au ca și conținut subiecte legate de alegerile locale. Majoritatea publicațiilor se limitează doar la știri despre alegeri, prin care fapt doar îi informează pe cititori, fără a le pune la dispoziție informații mai vaste care s-ar regăsi în genurile analitice/comentative, precum editoriale,

investigații, comentarii, articole, corespondenţa cu cititorii ș.a. sau în cele informative, precum interviuri, reportaje; or, rolul presei locale în reflectarea realității dintr-un anumit teritoriu, în formarea atitudinilor și acțiunilor sociale în raport cu problemele majore specifice acestui spațiu este de neglijat.

CONCLUZII

Datorită apropierii spațiale a instituției mediatice de publicul său și de rolul social pe care îl exercită, presa locală este puntea de legătură dintre omul simplu şi demnitarii de stat, veghind acţiunile acestora. Jurnalismul, în general, are rolul de a servi societatea şi interesele acesteia. Presa locală autohtonă oglindeşte problemele concrete cu care se confruntă cetăţenii simpli, căci aceştia îşi doresc ca evenimentele fericite sau nefericite din viaţa lor să nu treacă neobservate, îşi doresc să ştie ce se întâmplă în comunitatea lor. Cea mai mare doleanţă a lor este ca problemele lor să intre în vizorul autorităţilor în speranţa că acestea vor fi soluţionate

Conştientizarea profesională a beneficiilor pe care le poate avea societatea de pe urma activităţilor de calitate ale presei locale este o cerință a timpului. Această constatare revalorizează necesitatea cercetării aspectelor conceptuale și funcționale ale segmentului respectiv al mass-mediei întru identificarea noilor oportunități și standarde de activitate profesională, menite să faciliteze impactul și efectele presei locale.

Un ziar trebuie să-şi demonstreze independenţa prin acţiunile angajaţilor săi. Nu e suficient să fie independent graţie statutului, în fapt trebuie să se vadă că este independent. Un ziar care îşi răsplăteşte prietenii cu articole măgulitoare, nemeritate sau cu editoriale slugarnice nu se va bucura mult timp de respect. Se ştie că în comunităţile mici jurnaliştilor le este uneori greu să-şi păstreze un rol independent. Ei sunt presaţi să ia parte la acţiuni voluntare, să facă parte din autorităţile locale. De multe ori pot să apară conflicte de interese.

În perioada alegerilor locale din noiembrie 2023 presa locală trebuie să reflecte realitatea din mai multe puncte de vedere; ea trebuie să fie deschisă pentru toţi oamenii, inclusiv pentru acei care nu împărtăşesc opiniile majorităţii. Motivul din care reiese că presa este cu adevărat un institut democratic în societate constă în pluralismul opiniilor exprimate de ea. Printr-un mod greu de înţeles, din această avalanşă de informaţii şi dezinformări iese la lumină adevărul, care este acceptat de toți [3, p.34].

Referințe:

1. https://moldova.md/ro/content/organizarea-administrativ-teritoriala [Accesat: 11.09.2023]
2. https://a.cec.md/ro/la-alegerile-generale-locale-din-5-noiembrie-2023-curent-2781_106899.html [Accesat: 11.09.2023]
3. *O presă neîngrădită.* În: Buletin electronic. Agenţia informaţională a SUA, 1997, februarie.